

ЛІТО ГРАФІЯ

НАОЧНИЙ ПОСІБНИК З НАВЧАЛЬНОЇ
ДИСЦИПЛІНИ “РОБОТА В МАТЕРІАЛІ”

ЛІТОГРАФІЯ

5 семестр

Однокольорова літографія
«Складний натюрморт з
декількох предметів» в олівцевій
манері з використанням
літографської туші

Дисципліна «Робота в матеріалі, літографія» вивчається студентами у V-VI семестрах і спрямована на вивчення одного виду техніки художнього друку: плоского.

Мета дисципліни «Робота в матеріалі, літографія» – вивчення різноманітних засобів створення графічного зображення за допомогою літографії. Застосування навичок та знань отриманих з курсу «Робота в матеріалі, літографія» для вільного втілення свого творчого задуму.

Методичні цілі:

1. Створити натюрморт з неглибоким простором та об'ємною, або рельєфною трактовкою предметів;
2. Створити літографську друкарську форму, знайшовши свою графічну та пластичну мову у техніці літографії.

Літографія, належить до плоского друку, особливістю якого є відсутність рельєфу на друкарській формі і отримання відбитку за рахунок зміни хімічних властивостей літографського каменя. Техніку літографії було винайдено наприкінці 18 століття (1796 р) баварцем Алоїзієм Зенефельдером. Завдяки великим накладам та легкості нанесення зображення на друкарську форму (у порівнянні з ксилографією, офортом та гравюрою на металі), техніка швидко завойувала ринок поліграфії та набула популярності серед художників.

Опанування техніки літографії вимагає розуміння специфіки її графічної мови. На відміну від офорту та ліногравюри, літографія є мультипластичною технікою та має в своєму арсеналі засоби вираження, що відображають її специфіку. Графічна мова техніки літографії вар'юється від декоративно-узагальненої пластичної мови, до тонального світло-тіньового малюнку з тонкими тональними переливами, що, в певній мірі, визначає різноманітність її графічної мови. Вона не має усталеної пластичної обмеженості, водночас різноманітні манери літографії мають характерні особливості

Основні засоби вираження в техніці чорно-білої літографії це: тон та тональні співвідношення у будь яких їх проявах, фактури. З часом, у кожного графіка, що працює в техніці літографії, в залежності від його індивідуальних якостей, формується своя графічна мова.

Техніка літографії не дає можливості доробляти форму після витравлення (за деякими дуже рідкісними випадками). Тому важливим є правило: якщо не має впевненості у закінченості друкарської форми, то краще «не домальовувати» дошку, ніж «перемальовувати» - в процесі роботи легше домальовувати, ніж зрізати чи зішкрябати зображення, що, до речі ще й травмує літографський камінь.

Студенти зобов'язані дотримуватися правил академічної доброчесності (під час композиційного пошуку рішення теми, виконанні ескізів та оригіналів). Жодні форми порушення академічної доброчесності не толеруються. Якщо під час рубіжного контролю помічені елементи плагіату, студент втрачає право отримати бали за виконане завдання.

Христенко М. Натюрморт, літографія 2021

Бишенко А. Натюрморт, літографія 2018

Автор невідомий. Натюрморт, літографія 2017

Резніченко О. Натюрморт, літографія 2010

Кобяковська С Натюрморт, літографія 2016

Довгань А. Натюрморт, літографія 2013

Лепейко А. Натюрморт, літографія 2007

Мисник В. Натюрморт, літографія 2003

Ясеновська Х. Натюрморт, літографія 2017

Етапи роботи.

Розпочинати роботу над наступним завданням потрібно з ескізних пошуків. Де вирішуються наступні задачі: вибір точки зору, композиційне розташування предметів у середовищі, побудова простору натюрморту.

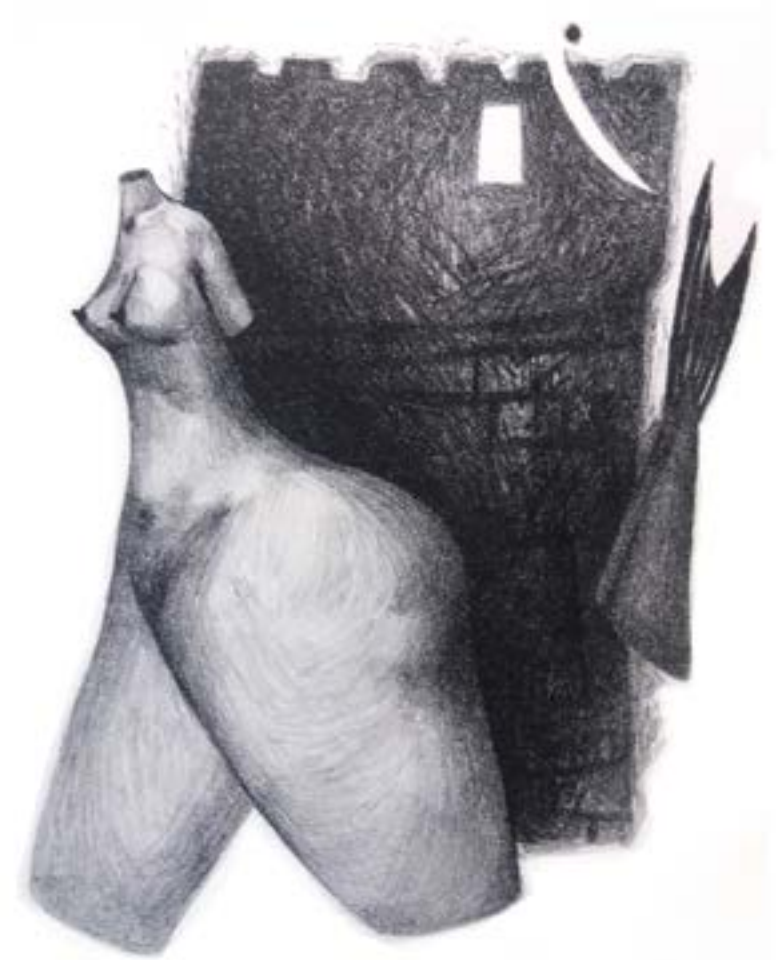
Наступним етапом роботи є вибір оптимального варіанту композиційного рішення та виконання його у форматі розміром не менше А-3, не враховуючи поля. Створювати малюнок потрібно м'яким олівцем, для більш виразної передачі тонових співвідношень, іноді виправдано використання навіть чорного кольорового олівця, чи чорної акварелі.

Для цього вирішити наступні задачі: визначити джерело світла, створити об'єм предметів за допомогою їх графічного трактування, передати неглибокий простір. В ескізі потрібно знайти співвідношення чорного, білого та сірого, або фактурній обробці плями. Обов'язково звернути увагу на загальну тональну побудову натюрморту, де не має бути тональних повторів, та чітко виражений тональний або пластичний акцент.

Після цього потрібно під керівництвом навчального майстра відшліфувати літографський камінь.

Після завершення роботи над цим етапом, ескіз потрібно дзеркально перевернути, змаштабувати та роздрукувати на ксероксі, або принтері та перевести на літографський камінь відповідного розміру враховуючи технологічні поля. Переведення здійснюється завдяки нанесенню кольорової силікатної сангіни, або пастелі на зворотній бік ксероксного відбитку, та передавлювання його на робочу поверхню каменя. Другим варіантом перебиття контуру на камінь, є перенесення завдяки копіювальному паперу, але цей спосіб специфічний, бо такий контур згодом витравиться та надрукується, тож його потрібно використовувати тільки якщо автор впевнений в його необхідності.

Малюнок наноситься на камінь літографським олівцем та літографською тушшю, при необхідності здійснюється зішкрябування фрагментів зображення шабером або косим ножем. Після цього здійснюється друкування естампу.

Савві А. Композиція, літографія 2020

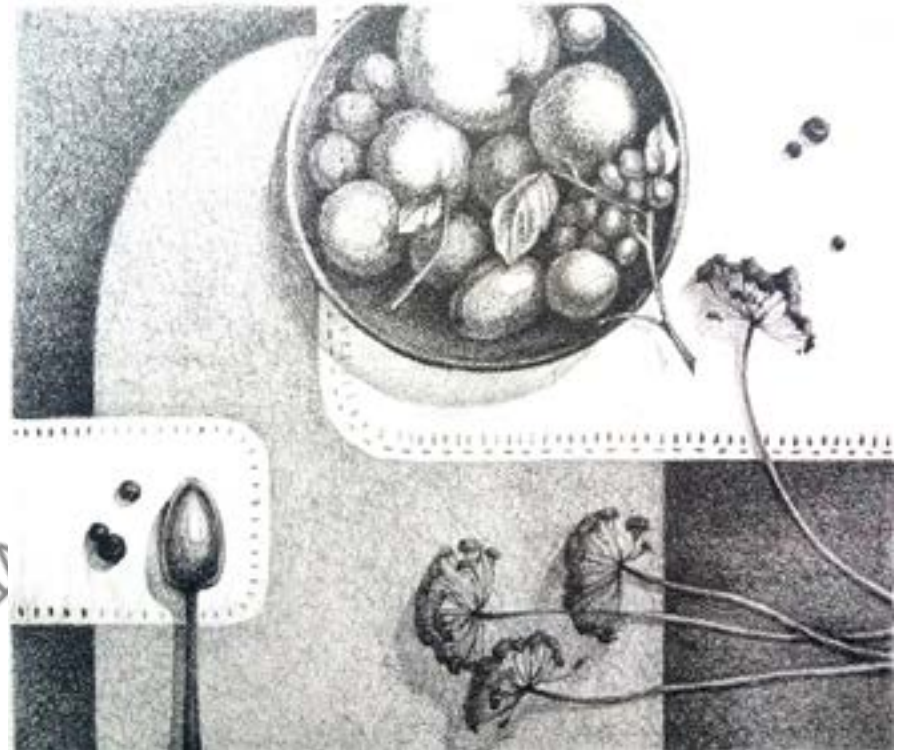
Шульц С. Натюрморт, літографія 2013

Шаповлов Р. Натюрморт, літографія у два кольори (чорний та сірий) 2015

Гайдамака В. Натюрморт, літографія ?

Развенкова Ю. Натюрморт, літографія 2014

Соколенко А. Натюрморт, літографія ?

Гудимова А. Натюрморт, літографія у два кольори (чорний та сірий) 2015

Автор невідомий Натюрморт, літографія ?

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Базова:

1. D.G Berri The Art of Lithography Hardcover – Wentworth Press August 24, 2016. 64 pages
 2. Касіян В. І. Мистецтво графіки / В. І. Касіян. – К.: Держвидав, 1960
 3. Henry John Rhodes The Art of Lithography: A Complete Practical Manual of the Planographic Printing (Classic Reprint) London August 24, 2018. 377 pages
 4. Суворов П. И. Искусство литографии, 3 изд. М., 1952
- Допоміжна:
5. Алехин А.Д. О языке изобразительного искусства.-М,; Знание, 1973.- 48 с.
 6. Голлербах Э.Ф. История гравюры и литографии. М.-Пг. Гос. издат, 1924. - 219 с.
 7. Кибрик Е. А. К вопросу о композиции / Е. А. Кибрик. – М., 1959
 8. Ковтун Е.Ф. Что такое эстамп.- Л.: ХУД.РШФ, 1963 - 95 с.
 9. Elizabeth Robins Pennell , Joseph Pennell Lithography and Lithographers; Some Chapters in the History of the Art. Andesite Press (August 8, 2015) 358 pages
 10. Николаева В.И, От набросков с натуры к композиционному решению в материале: Учебн.пособ.по курсу рис, М., 1982. – 42с.
 11. Остроумова-Лебедева А.П. Автобиографические записки. М., 1951. Т.3. – 252 с.
 12. Bolton Brown Lithography For Artists Legare Street Press (October 26, 2022) 140 pages
 13. Турова В. Что такое гравюра. М.: Изобр.искусство, 1977. – 96с.
 - 14.Фаворский В.А. Литературно–теоретическое наследие / Сост. Г. К. Вагнер. — М.: Сов. художник, 1988. — 588 с
 15. Флекель М. И. От Маркантонио Раймонди до Остроумовой-

Лебедевой. Очерки по истории и технике репродукционной гравюры XVI-XX веков / Сост. Г. К. Вагнер. — М.: Искусство, 1987. — 368 с.

ІНФОРМАЦІЙНІ (ЕЛЕКТРОННІ) РЕСУРСИ

- 1.ЕНЦИКЛОПЕДІЯ СУЧАСНОЇ УКРАЇНИ: Літографія [Електронний ресурс] / П. В. Нестеренкою. Режим доступу : <https://esu.com.ua/article-55846>, вільний. – Загол. з екрану. – Мова укр.
2. Лещинский А.А. Основы графики: [Електронний ресурс] / Лещинский А.А. Режим доступу : [http:// tanki-media.ru/book_poligraf/osnovy_grafiki.pdf](http://tanki-media.ru/book_poligraf/osnovy_grafiki.pdf), вільний. – Загол. з екрану. – Мова рос.
3. Літографія Матеріал з Вікіпедії — вільної енциклопедії.: [Електронний ресурс]. Режим доступу : <http://https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%9B%D1%96%D1%82%D0%BE%D0%B3%D1%80%D0%B0%D1%84%D1%96%D1%8F>, вільний. – Загол. з екрану. – Мова укр.

Примітка: у навчальному виданні в якості ілюстративних матеріалів застосовані семестрові роботи студентів катедри “Графіка”

Навчально-методичне видання
НАОЧНИЙ ПОСІБНИК З НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«РОБОТА В МАТЕРІАЛІ»

для студентів першого (бакалаврського)
рівня вищої освіти за спеціальністю
023 «Образотворче мистецтво,
декоративне мистецтво, реставрація»
галузі знань 02 «Культура і мистецтво»
ОПП «Графіка»

5 семестр

Упорядник:

викладач Д. В. Скляр

© Видавництво «Atomic Hedgehog»

© Д. В. Скляр

